

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรยาโลงใจ ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กรมอาชีวศึกษา 2542 : 2) เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ด้วยรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย และ มีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้อย่างต่อเนื่อง จนนำไปสู่การเป็นต้นแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัย สำหรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยจะเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้วิธีการจัดการความรู้ (Knowledge Management) กระบวนการสร้างคุณค่า (Value Creation Process) และสร้างวัฒนธรรมแห่งองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและการบริการวิชาการ เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนการสอนมุ่งให้มีการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ความเข้าใจในบทเรียนสูงขึ้น มีเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น เมื่อมีปัญหาให้การเรียนการสอนจึงมุ่งที่จะค้นคว้าหาต้นตอปัญหา เพื่อหาทางแก้ไข จากการศึกษาหลายท่านกล่าวว่า ถึงแม้ได้มีการปรับวิธีการสอนหลายวิธี แต่นักศึกษายังขาดความสนใจในการเรียน และคุยกันมากและตลอดเวลาในระหว่างการเรียน ทำให้ไม่ได้รับความรู้ตามเนื้อหา ไม่เข้าใจงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่สามารถส่งงานตามกำหนดเวลา ซึ่งยังผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการเรียน (รติวัลย์ วัฒนสิน, นกุล ฤกษ์จรูมพล และสมธีรารักษ์ พรหมศิริ , 2552 : 1)

การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้ถูกให้ความสำคัญมากขึ้นในการศึกษาสมัยใหม่ นั่นคือกระบวนการจัดการศึกษาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ถือเป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีพฤติกรรมและความคิดที่ถูกต้องตามอุดมคติที่สังคมพึงประสงค์ ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงมิเพียงแต่ให้นักเรียนได้มีความรู้ทางด้านวิชาการเท่านั้น แต่รวมไปถึงทัศนคติ ค่านิยม อารมณ์ ความคิด ความรู้สึก คุณธรรม ยึดมั่นใน ศีลธรรม จริยธรรม กฎ กติกา ระเบียบวินัยที่สังคมยอมรับ และผู้สอนก็มีหน้าที่ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนมากยิ่งขึ้นด้วยเพื่อให้ผู้เรียนมีการพัฒนาตนไปสู่การเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสังคม

ปราณี หล้าเบญจสะและชิตชนก เชิงเขาว์ (2553) ได้กล่าวไว้ว่า สำหรับแรงจูงใจทางการเรียน หรือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ไม่ใช่เกิดตามกรรมพันธุ์ แต่เกิดการฝึกฝนอบรม ซึ่งสิ่งแวดล้อมจะมีผลโดยตรงต่อระดับแรงจูงใจของบุคคล มีทฤษฎีการเรียนรู้และผลการวิจัยจำนวนมากรายงานว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมาก ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) หมายถึง แรงจูงใจที่เป็นแรงขับให้บุคคลพยายามที่จะประกอบพฤติกรรมที่จะประสบสัมฤทธิ์ผลตามมาตรฐานความเป็นเลิศ (Standard of Excellence) ที่ตนตั้งไว้ บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะไม่ทำงานเพราะหวังรางวัล แต่ทำเพื่อจะประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะมีลักษณะสำคัญ ดังต่อไปนี้ มุ่งหาความสำเร็จ (Hope of Success) และกลัวความล้มเหลว (Fear of Failure) มีความทะเยอทะยานสูงตั้งเป้าหมายสูง มีความรับผิดชอบในการทำงานดี มีความอดทนในการทำงาน รู้ความสามารถที่แท้จริงของตนเอง เป็นผู้ที่ทำงานอย่างมีการวางแผน และเป็นผู้ที่ตั้งระดับความคาดหวังไว้สูง

เกษรชัช และหิม (2550) กล่าวว่า แรงจูงใจมีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ นักเรียนที่ตั้งใจเรียนสูงมักประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ เป็นความปรารถนาที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี พยายามเอา ชนะอุปสรรค มีความพยายามที่จะทำให้สัมฤทธิ์ผลได้มาตรฐานดีเยี่ยมกว่าคนอื่น ๆ นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะเป็นคนที่มีความปรารถนาแรงกล้าที่จะรับภาระหรือความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ไม่ชอบเกียจงาน เป็นคนที่ตั้งเป้าหมายไว้สูงกว่าปกติและเป็นคนที่มีความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะให้ผู้อื่นประเมินหรือบอกสิ่งที่เขาทำ ทั้งนี้แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นเพราะผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีความต้องการที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมายและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสำคัญในการกระตุ้นบุคคลให้มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น โดยนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ย่อมมีความปรารถนาที่จะปรับปรุงตนเองให้เก่งและมีความรอบรู้มากกว่าคนอื่น ๆ มีความพยายามและความทะเยอทะยานในการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น ทำสิ่งที่ปรารถนาให้ประสบความสำเร็จตามที่คาดหวังจึงมีโอกาสที่จะประสบผลสำเร็จในการเรียนและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยผลิตบัณฑิตที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ตอบสนองแก่ความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน และได้มุ่งเน้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีความเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ซึ่งการพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จึงน่าจะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เนื่องจากแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นองค์ประกอบที่ผลักดันให้บุคคลต้องการความสำเร็จสูงขึ้น เป็นการกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ ความสนใจ

เป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึกชอบพอ เป็นแรงผลักดันให้บุคคลกระทำกิจกรรมเพื่อความสำเร็จซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญประการหนึ่งของการจัดการศึกษา

ดังนั้น การวิจัยในครั้งนี้ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิตในการกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เพื่อให้นักศึกษาประสบผลสำเร็จในการเรียนและเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์สามารถพัฒนาประเทศชาติในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยนี้ กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
2. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิตโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ หลักสูตร ชั้นปี ภูมิภาค ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความถี่ในการค้นคว้าในห้องสมุด
3. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพและส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา โดยมุ่งเน้นการศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในทุกหลักสูตรของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 12 เดือน (ระหว่างเดือนสิงหาคม 2557 – เดือนกรกฎาคม 2558)

ขอบเขตด้านประชากร

ในปีการศึกษาที่ 2558 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต เปิดสอนในระดับปริญญาตรี โดยมีระยะเวลาในการศึกษาตลอดหลักสูตร 4 ปี โดยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประกอบไปด้วย 8 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรภาษาไทย หลักสูตรจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ หลักสูตรรัฐศาสตร์ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ หลักสูตรภาษาอังกฤษ หลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจ หลักสูตรภาษาจีน และหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ รวมมีนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภายในมหาวิทยาลัยทั้งสิ้น 2,408 คน (ที่มา : สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน, 2557)

ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาเป็นนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ซึ่งลงทะเบียนเรียนในมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ประจำปีการศึกษาที่ 2558 โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คำนวณอิงหลักของ Taro Yamane โดยใช้ความคลาดเคลื่อนการกำหนดตัวอย่างที่ระดับ ร้อยละ 5 ค่าความน่าเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ซึ่งมีนักศึกษารวมจำนวนทั้งสิ้น 2,408 คน จึงได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Stage Sampling) ต่อจากนั้นจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 343.01 และเก็บข้อมูลจริงทั้งหมด 360 ชุด โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. หลักสูตรภาษาไทย จำนวน 250 คน ใช้การสุ่มอย่างง่ายโดยสุ่มตามเลขประจำตัวของนักศึกษาเก็บข้อมูลจำนวน 36 คน
2. หลักสูตรจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ จำนวน 260 คน ใช้การสุ่มอย่างง่ายโดยสุ่มตามเลขประจำตัวของนักศึกษาเก็บข้อมูลจำนวน 45 คน
3. หลักสูตรรัฐศาสตร์ จำนวน 313 คน ใช้การสุ่มอย่างง่าย โดยสุ่มตามเลขประจำตัวของนักศึกษาเก็บข้อมูลจำนวน 45 คน
4. หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 338 คน ใช้การสุ่มอย่างง่ายโดยสุ่มตามเลขประจำตัวของนักศึกษาเก็บข้อมูลจำนวน 48 คน
5. หลักสูตรภาษาอังกฤษ จำนวน 476 คน ใช้การสุ่มอย่างง่ายโดยสุ่มตามเลขประจำตัวของนักศึกษาเก็บข้อมูลจำนวน 68 คน
6. หลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจ จำนวน 343 คน ใช้การสุ่มอย่างง่ายโดยสุ่มตามเลขประจำตัวของนักศึกษาเก็บข้อมูลจำนวน 49 คน
7. หลักสูตรภาษาจีน จำนวน 21 คน ใช้การสุ่มอย่างง่ายโดยสุ่มตามเลขประจำตัวของนักศึกษาเก็บข้อมูลจำนวน 10 คน
8. หลักสูตรนิติศาสตร์ จำนวน 407 คน ใช้การสุ่มอย่างง่ายโดยสุ่มตามเลขประจำตัวของนักศึกษาเก็บข้อมูลจำนวน 59 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) แบ่งตัวแปร คือ

1. เพศ ได้แก่
 - เพศชาย
 - เพศหญิง

2. อายุ
 - ต่ำกว่า 18 ปี
 - 19 - 22 ปี
 - 23 ปี ขึ้นไป
3. หลักสูตร
 - หลักสูตรภาษาไทย
 - หลักสูตรจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ
 - หลักสูตรรัฐศาสตร์
 - หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์
 - หลักสูตรภาษาอังกฤษ
 - หลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจ
 - หลักสูตรภาษาจีน
 - หลักสูตรนิติศาสตร์
4. ชั้นปี
 - ชั้นปีที่ 1
 - ชั้นปีที่ 2
 - ชั้นปีที่ 3
 - ชั้นปีที่ 4
5. ภูมิภาค
 - กรุงเทพฯและปริมณฑล
 - ต่างจังหวัด
6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - น้อยกว่า 2.00
 - 2.01 - 3.00
 - 3.01 - 4.00
7. ความถี่ในการค้นคว้าในห้องสมุด
 - ต่ำกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์
 - 2 - 4 ครั้งต่อสัปดาห์
 - มากกว่า 5 ครั้งต่อสัปดาห์

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่มีเพศแตกต่างกันมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่แตกต่างกัน
2. นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่มีอายุแตกต่างกันมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่แตกต่างกัน
3. นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่มีหลักสูตรแตกต่างกันมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่แตกต่างกัน
4. นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่มีชั้นปีแตกต่างกันมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่แตกต่างกัน
5. นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่แตกต่างกัน
6. นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่แตกต่างกัน
7. นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่มีความถนัดในการค้นคว้าในห้องสมุดแตกต่างกันมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่แตกต่างกัน

คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

1. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงโดยพยายามแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเลิศ มีความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จ และมีความกังวลเมื่อพบความล้มเหลว ทั้งนี้โดยอาศัยความกระตือรือร้น ต้องอาศัยการวางแผนและความพยายามเพื่อความเป็นเลิศ เพื่อความก้าวหน้าเพื่อการทำให้สิ่งที่ดีขึ้นรวดเร็วขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีความพากเพียรที่ฝ่าฟันอุปสรรคทั้งปวงโดยไม่ท้อแท้ มีความทะเยอทะยาน ความรับผิดชอบ การอุทิศตนอย่างเต็มกำลังความสามารถเท่าที่จะทำได้เป็นอย่างดีที่สุด

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาตนในการเรียนในมหาวิทยาลัยสวนดุสิต
2. สามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายต่างๆ ให้สอดคล้องกับพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนให้กับนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต